

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 21

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕ ΧΩ ΔΕ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΡΓΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΝΟΜΟΘ. ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ
& ΚΩΔ/ΣΗΣ

Αθήνα, 19-7-2000

Αριθ. Πρωτ. Δ17γ/04/40/Φ.5,3

ΤΜΗΜΑ: γ'
Ταχ. Δ/ση: Χαρ. Τρικούπη 182
Ταχ. Κώδικας: 101 78 ΑΘΗΝΑ
TELEX:
TELEFAX:
Πληροφορίες:
Τηλέφωνο: 64 28 969

ΠΡΟΣ: Τους αποδέκτες του πίνακα
Διανομής

ΚΟΙΝ.:

ΘΕΜΑ: Αποδοχή γνωμοδότησης Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για την υποχρέωση υποβολής αποδεικτικών φορολογικής ενημερότητας σε διαγωνισμούς δημοσίων έργων.

1. Σε συνέχεια της αρ.17/28.6.2000 εγκυκλίου μας με την οποία σας κοινοποιήθηκε η αρ. 32/2000 γνωμοδότηση του Δ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (ΝΣΚ) σχετικά με το αντικείμενο του θέματος, σας επανακοινοποιούμε τη γνωμοδότηση αυτή η οποία γίνεται από κοινού αποδεκτή από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και τον Υφυπουργό Οικονομικών κ. Απ.Φωτιάδη.
2. Ειδικότερα με τη γνωμοδότηση αυτή, το Δ' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. αποφαινεται ομόφωνα ότι, η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 9 του ν.1418/1984, που προστέθηκε με την διάταξη του άρθρου 1 παρ.6 του ν.2229/1994, έχουσα ειδικό χαρακτήρα, ρυθμίζουσα ειδικότερο ζήτημα και αποβλέπουσα σε διαφορετικούς σκοπούς, εξακολουθεί να ισχύει και μετά την τροποποίηση της διατάξεως του άρθρου 26 του ν.1882/90 με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.2753/1999 και τις διατάξεις της 1109793/6134-11/0016/24-11-1999 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών. Ως εκ τούτου, οι συμμετέχοντες σε διαγωνισμό αναλήψεως εκτελέσεως δημοσίου έργου υποχρεούνται, να υποβάλλουν βεβαιώσεις των υπηρεσιών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών και την φορολογική ενημερότητα για τα δημόσια έργα, που εκτελούν μόνοι τους ή σε κοινοπραξία. Οι αρμόδιες κατά τις ισχύουσες διατάξεις Υπηρεσίες οφείλουν να τους χορηγούν τις σχετικές βεβαιώσεις και αποδεικτικά ενημερότητας, ειδικά για την περίπτωση που προβλέπεται από την διάταξη αυτή.
3. Της εγκυκλίου αυτή να λάβουν γνώση όλοι οι υπάλληλοι που ασχολούνται αφενός με διαγωνισμούς δημοσίων έργων και αφετέρου με την έκδοση αποδεικτικών φορολογικής ενημερότητας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΚΩΝ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

Συνημμένα: Η αρ. 32/2000 γνωμοδότηση του ΝΣΚ.

Αριθμός Γνωμοδότησεως 32/2000

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Δ'
Συνεδρίαση της 26-1-2000

Σύνθεση

Προεδρεύων: Κωνσταντίνος Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Θεόδωρος Ρεντζεπέρης, Νικόλαος Μαυρίκας, Χρήστος Θωμόπουλος, Σπυρίδων Δελλαπόρτας, Σωτήριος Παπαγεωργακόπουλος, Δημήτριος Αναστασόπουλος.

Εισηγητής: Σταύρος Σπυρόπουλος, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Αριθμ. Ερωτήματος: Δ17γ/05/1/φ.53/5-1-2000 έγγραφο της ΓΓΔΕ/Διεύθυνση Νομ.Συντ.και Κωδ/σης.

Περίληψη ερωτήματος: Εάν η διάταξη του άρθρου 4 παρ. 9 του ν.1418/1984, που προστέθηκε με την διάταξη του άρθρου 1 παρ.6 του ν.2229/1994 εξακολουθεί να ισχύει και μετά την τροποποίηση της διατάξεων του άρθρου 26 του ν.1882/90 με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.2753/1999 και τις διατάξεις της 1109793/6134-11/0016/24-11-1999 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών και ως εκ τούτου οι συμμετέχοντες σε διαγωνισμό ανάληψης εκτελέσεως δημοσίου έργου υποχρεούνται να υποβάλλουν βεβαιώσεις των υπηρεσιών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών και την φορολογική ενημερότητα για τα δημόσια έργα που εκτελούν μόνοι τους ή σε κοινοπραξία, οι δε αρμόδιες κατά τις ισχύουσες διατάξεις Υπηρεσίες οφείλουν, να τους χορηγούν τις σχετικές βεβαιώσεις ή αποδεικτικά ενημερότητας, ειδικά για την περίπτωση αυτή.

Επί του ερωτήματος αυτού το Δ' Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν.1882/1990 "Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 43) ορίσθηκε ότι:

1. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, επιτρέπεται να επιβάλλονται κατά οφειλετών, που δεν έχουν εκπληρώσει τις από οποιαδήποτε αιτία οφειλές τους προς το Δημόσιο, περιορισμοί και απαγορεύσεις, που ανάγονται στις κάθε φύσεως συναλλαγές, πράξεις ή ενέργειες αυτών είτε με τους ιδιώτες, είτε με το Δημόσιο, δήμους-κοινότητες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ιδρύματα κάθε κατηγορίας, οργανισμούς, τράπεζες, επιχειρήσεις δημόσιας ή κοινής ωφέλειας και

γενικά τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

2. Ως συναλλαγή, πράξη ή ενέργεια, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, νοείται ενδεικτικώς:

α) Η είσπραξη χρημάτων.

β) Η σύναψη συμβάσεων δανείων.

γ) Η λήψη διοικητικών αδειών (π.χ. κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οικοδομικής κλπ.)

δ) Ο εκτελωνισμός εμπορευμάτων.

ε) Η αγοραπωλησία ακινήτων ή η σύσταση σ'αυτά εμπραγμάτων δικαιωμάτων, η αγοραπωλησία αυτοκινήτων ή θαλάσσιων σκαφών ή αεροσκαφών, κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

στ) Η συμμετοχή σε διαγωνισμό ή δημοπρασία.

3. Η εκπλήρωση των οφειλών προς το Δημόσιο της παραγράφου 1 του παρόντος αποδεικνύεται με αποδεικτικό ενημερότητας που εκδίδεται...

4. Τα της ισχύος του αποδεικτικού ....., οι τυχόν εξαιρέσεις ή απαλλαγές από την υποχρέωση προσκόμισης του αποδεικτικού, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, καθορίζονται με τις ως άνω κανονιστικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών....."

Με τις ανωτέρω διατάξεις και με τον σκοπό να καταστεί ευχερέστερη η είσπραξη των δημοσίων εσόδων, παρεσχέθη στον Υπουργό Οικονομικών η εξουσιοδότηση, όπως με αποφάσεις του επιβάλλει κατά των οφειλετών, που δεν έχουν εκπληρώσει τις από οποιαδήποτε αιτία οφειλές τους προς το Δημόσιο, περιορισμούς και απαγορεύσεις, που ανάγονται στις κάθε φύσεως συναλλαγές, πράξεις ή ενέργειες αυτών με ιδιώτες ή με το Δημόσιο, ΟΤΑ, ν.π.δ.δ. και γενικότερα υπηρεσίες και φορείς του ευρύτερου δημόσιου φορέα. Οι συναλλαγές, πράξεις ή ενέργειες αυτές, απαριθμούνται ενδεικτικώς στην παράγραφο 2 της ανωτέρω διατάξεως, με την έννοια ότι στον Υπουργό Οικονομικών εναπόκειται στα πλαίσια της εξουσιοδότησεως να προβλέψει στις εκδιδόμενες αποφάσεις του και άλλες περιπτώσεις για τις οποίες θα ισχύουν απαγορεύσεις και περιορισμοί. Η εκπλήρωση των οφειλών προς το Δημόσιο αποδεικνύεται με αποδεικτικό ενημερότητας, που εκδίδεται από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

Στις ανωτέρω διατάξεις έγιναν με μεταγενέστερους νόμους οι εξής συμπληρώσεις και τροποποιήσεις, που ενδιαφέρουν την προκειμένη υπόθεση:

α) με την διάταξη του άρθρου 9 παρ.3 του ν.2503/1997 επεκτάθηκε η υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού ενημερότητας κατά τις ανωτέρω διατάξεις και προκειμένου περί οφειλών προς Δήμους, Κοινότητες και Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

β) με την διάταξη του άρθρου 25 παρ.2 του ν.2648/1998 προστέθηκε εδάφιο στην παράγραφο 1 του άρθρου 26 του ν.1882/90, που έχει ως εξής:

"Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν και για τους υπόχρεους υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, απόδοσης φόρου προστιθέμενης αξίας και παρακρατούμενου φόρου μισθωτών υπηρεσιών"

γ) Με την διάταξη του άρθρου 18 παρ.1 του ν.2753/1999 "Απλοποιήσεις και ελαφρύνσεις στην φορολογία εισοδήματος και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 249) η οποία ορίζει ότι:

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 26 του ν.1882/1990 αντικαθίσταται ως εξής:

2. Ως συναλλαγή, πράξη ή ενέργεια, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος νοείται ενδεικτικώς:
- α) Η είσπραξη χρημάτων.
  - β) Η από κάθε αιτία μεταβίβαση ακινήτων ή παραχώρηση σε αυτά εμπραγμάτων δικαιωμάτων.
  - γ) Η από κάθε αιτία μεταβίβαση κινητών, όπως αυτοκινήτων, μοτοσικλετών, θαλάσσιων σκαφών, αεροσκαφών κλπ.
  - δ) Η μεταφορά συναλλάγματος.
  - ε) Η σύναψη συμβάσεων δανείων .....

Όπως σαφώς προκύπτει με την τελευταία ως άνω διάταξη εξαιρείται της ενδεικτικής απαριθμήσεως της παρ.2 του άρθρου 26 του ν.1882/1990 η συμμετοχή σε διαγωνισμό ή δημοπρασία.

Ακολούθως εξεδόθη η 1109793/6134-11/0016/24-11-1999 "Αποδεικτικό ενημερότητας για χρέη και φορολογικές υποχρεώσεις προς το Δημόσιο" απόφαση του Υπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ Β' 2134/8-12-1999), η οποία επίσης δεν προβλέπει υποχρέωση προσκομίσεως αποδεικτικού ενημερότητας, για την συμμετοχή σε διαγωνισμό ή δημοπρασία. Κατόπιν αυτών η Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με το υπ'αριθμ. 1763/30-11-99 έγγραφό της ενημέρωσε της αρμόδιες Οικονομικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, μεταξύ άλλων, ότι καταργήθηκε με τις ανωτέρω διατάξεις η υποχρέωση προσκομίσεως αποδεικτικού ενημερότητας για την συμμετοχή σε διαγωνισμό ή δημοπρασία.

Στο μεταξύ με την διάταξη του άρθρου 1 παρ.6 του ν.2229/1994 προστέθηκε η παρ.9 στο άρθρο 4 του ν.1418/84 "Δημόσια έργα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων" σύμφωνα με την οποία: "Κατά την κατάθεση προσφοράς κάθε προσφέρουσα εργοληπτική επιχείρηση υποχρεούται, ... να υποβάλλει βεβαιώσεις των υπηρεσιών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών και την φορολογική ενημερότητα για τα δημόσια έργα που εκτελεί μόνη της ή σε κοινοπραξία. Η μη προσκόμιση των ανωτέρω στοιχείων αποτελεί λόγο αποκλεισμού της επιχείρησης από τον διαγωνισμό και επιβολής των προβλεπομένων από τον νόμο διοικητικών ποινών".

Η διάταξη αυτή συμπορεύεται προς τις ρυθμίσεις της Οδηγίας 93/37/14-6-1993 Συμβουλίου ΕΟΚ "Περί συντονισμού των διαδικασιών για την σύναψη των συμβάσεων δημοσίων έργων", κατά την οποία (άρθρο 24 περ.ε' και στ') ο εργολήπτης δύναται να αποκλεισθεί από συμμετοχή σε διαγωνισμό για την ανάληψη εκτελέσεως δημοσίου έργου, λόγω μη εκπληρώσεως υποχρεώσεων καταβολής εισφορών κοινωνικής ασφαλίσεως ή πληρωμής φόρων, σύμφωνα με την νομοθεσία της Χώρας εγκαταστάσεώς του ή της Χώρας της αναθέτουσας αρχής. Το ίδιο προβλέπεται και από την διάταξη του άρθρου 24 παρ.ε' του π.δ. 23/1993 "Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας για τα Δημόσια Έργα προς τις διατάξεις των οδηγιών 71/304, 71/305, 76/669, 89/440 και 89/665".

Από τη μελέτη της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 4 παρ.9 του ν.1418/84 προκύπτει, ότι αυτή ρυθμίζει ειδικό ζήτημα και συγκεκριμένα αναφέρεται σε ειδικότερη κατηγορία προσώπων (εργολήπτες δημοσίων έργων), πράξεως (συμμετοχή σε διαγωνισμό ανάληψης εκτελέσεως δημοσίου έργου) και οφειλών (εισφορές κοινωνικής ασφαλίσεως και φορολογικές υποχρεώσεις προς το Δημόσιο για τα δημόσια έργα, που οι εργολήπτες εκτελούν μόνοι τους ή σε κοινοπραξία). Επομένως είναι ανεξάρτητη και αυτοτελής σε σχέση με τις ρυθμίσεις και τον

σκοπό, που επιδιώκεται με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν.1882/1990 αποβλέπouσα, εκτός των άλλων, στην ανάδειξη κατά τους διαγωνισμούς δημοσίων έργων οικονομικώς αξιόπιστων αναδόχων και την δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού.

Υπέρ της ανωτέρω απόψεως συνηγορεί και το γεγονός, ότι κατά τον χρόνο θεσπίσεως της ανωτέρω διατάξεως δια του άρθρου 1 παρ.5 του ν.2229/1994, η διάταξη του άρθρου 26 του ν.1882/1990, όπως είχε τότε (1994), προέβλεπε την υποχρέωση προσκομίσεως αποδεικτικού ενημερότητας χρεών προς το Δημόσιο, προκειμένου περί συμμετοχής σε διαγωνισμούς και δημοπρασίες. Κατά συνέπεια, ο νομοθέτης, εάν δεν απέβλεπε με αυτήν σε ρύθμιση ειδικότερου ζητήματος και την εξυπηρέτηση και άλλων σκοπών δημοσίου συμφέροντος, δεν θα υπήρχε λόγος να επαναλάβει την αυτή ρύθμιση, προκειμένου περί διαγωνισμών δημοσίων έργων.

Επομένως κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος η διάταξη του άρθρου 4 παρ.9 του ν.1418/1984, που προστέθηκε με την διάταξη του άρθρου 1 παρ.6 του ν.2229/1994, έχουσα ειδικό χαρακτήρα, ρυθμίζουσα ειδικότερο ζήτημα και αποβλέπouσα σε διαφορετικούς σκοπούς, εξακολουθεί να ισχύει και μετά την τροποποίηση της διατάξεως του άρθρου 26 του ν.1882/90 με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.2753/1999 και τις διατάξεις της 1109793/6134-11/0016/24-11-1999 αποφάσεως του Υπουργού Οικονομικών και ως εκ τούτου οι συμμετέχοντες σε διαγωνισμό αναλήψεως εκτελέσεως δημοσίου έργου υποχρεούνται, να υποβάλλουν βεβαιώσεις των υπηρεσιών για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών και την φορολογική ενημερότητα για τα δημόσια έργα, που εκτελούν μόνοι τους ή σε κοινοπραξία, οι δε αρμόδιες κατά τις ισχύουσες διατάξεις Υπηρεσίες οφείλουν, να τους χορηγούν τις σχετικές βεβαιώσεις και αποδεικτικά ενημερότητας ειδικά για την περίπτωση, που προβλέπεται από την διάταξη αυτή.

Αθήνα, 28-1-2000

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΛΤΗΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

Ε Π Ε Ι Γ Ο Υ Σ Α

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝ.ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
16^η Δ/ΝΣΗ (ΕΙΣΠΡ.ΔΗΜ.ΕΣΟΔΩΝ)
ΤΜΗΜΑ: Α'

Η.Π.04/02/2000/ΑΧ
Αθήνα, 3 Φεβρουαρίου 2000
Αρ.Πρωτ.1012015/685-11/0019
ΠΟΛ.: 1036

Ταχ. Δ/νση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κώδικας : 101 84 Αθήνα
Πληροφορίες :
Τηλέφωνα : 3635480, 3635963

ΠΡΟΣ: ΩΣ Π.Δ.

ΘΕΜΑ: Έκδοση αποδεικτικού ενημερότητας για περιπτώσεις πέραν των αναφερομένων στην αριθμ. 1109793/99 Α.Υ.Ο.

Με αφορμή τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, σχετικά με τη χορήγηση αποδεικτικού ενημερότητας και ειδικότερα εκείνα, που αφορούν στις περιπτώσεις, για τις οποίες η προσκόμιση του εν λόγω αποδεικτικού καθίσταται υποχρεωτική, όπως αυτές αναφέρονται στην αριθμ. 1109793/6134/24-11-1999 Α.Υ.Ο. (ΦΕΚ 2134 τ.β'/99), σας πληροφορούμε τα παρακάτω:

Επειδή εκτός των περιπτώσεων που απαριθμούνται στο άρθρο 1 της προαναφερθείσας Α.Υ.Ο., υπάρχουν και άλλες που προβλέπονται από διατάξεις νόμων ή Προεδρικών Διαταγμάτων άλλων Υπηρεσιών, παρακαλούμε σε κάθε τέτοια περίπτωση να χορηγείται το αποδεικτικό με την προϋπόθεση ότι υφίσταται διάταξη τέτοια που προβλέπει την έκδοσή του, αφού η ανωτέρω απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δεν καταργεί τις ειδικές αυτές διατάξεις.

Με εντολή Υφυπουργού
Ο Προϊστάμενος της Δ/νσης
Γεώργιος Παπαδόπουλος

ΣΧΟΛΙΑ ΣΑΤΕ

- Συσχετισμός με εγκυκλίους ΥΠΕΧΩΔΕ: 17/2000, 49/1995 και 50/1995
- Συσχετισμός με απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ: Δ17γ/121/8/Φ.6.3/1998